МАГЧЫМАСЦІ МОУНАЙ АДУКАЦЫІ У ТЭХНІЧНАЙ ВНУ

Лебедзева С.В.

УА "Віцебскі дзяржауны тэхналагічны універсітэт"

Падрыхтоука спецыялістау рознага профілю у вышэйшых навучальных установах прадугледжвае дасягненне як мінімум трох асноуных мэт: навучанне, выхаванне і развіцце асобы. Сведчаннем ажыццяулення пастауленых задач у канчатковым выніку становіцца атрыманне чалавекам вышэйшай адукацыі.

Нельга недаацэньваць у такім складаным працэсе функцый роднай мовы. Мова сення - гэта не толькі найважнейшы сродак узаемаадносін паміж людзьмі, але і інструмент пазнання рэчаіснасці, рэгулятар адносін паміж людзьмі, скарбніца народных традыцый, культурнай і гістарычнай спадчыны народа, паказчык агульнай культуры чалавека. Але самай важнай функцыяй мовы з`яуляецца этнічная, "калі мова выступае прыкметай, сімвалам нацыі, сродкам этнічнай кансалідацыі. Асабліва выразна гэтая функцыя праяуляецца у сітуацыях, дзе існуе культурна-моуная асіміляцыя аднаго народа другім. Мова у такім выпадку з`яуляецца фактарам еднасці (ці адраджэння) этнасу".[1]

Дзеля рэалізацыі пастауленых мэт у працэсе выкладання беларускай мовы у студэнцкай аудыторыі вельмі важна ужо у працэсе падрыхтоукі да заняткау праводзіць мэтанакіраваны адбор лекцыйнага і практычнага матэрыялу, робячы "акцэнты" на здабыткі беларускай лінгвістыкі, на нацыянальную адметнасць і багацце роднай мовы: асаблівасць фанетычнай сістэмы, лексічны склад, фразеалогію, стылістычную разнастайнасць і д.п. Выбар тэм вусных і пісьмовых выказванняу, падбор тэкстау для дыктовак розных тыпау і перакладу - усе гэта павінна разгарнуць перад студэнтамі лепшыя старонкі летапісу нашай краіны: звесткі пра гістарычнае мінулае і сучаснасць, пра славутых людзей зямлі беларускай, пра творчую спадчыну вядомых свету беларускіх пісьменнікау, мастакоу, пра багацце народных традыцый і фальклор, пра асновы нацыянальнага характару... Такая змястоуная моуная база дасць магчымасць студэнтам, авалодваючы мовай, засвоіць гісторыю і грамадскі вопыт народа, яго сацыяльны інтэлект, далучыцца да маральных каштоунасцяу, створаных стагоддзямі, спасцігнуць філасофію і псіхалогію свайго народа. А гэта, у сваю чаргу, дасць магчымасць кожнаму усвядоміць свае уласнае этнічнае "я" у агульнасусветнай супольнасці людзей.

Мова - гэта і сродак выражэння думкі. Безумоуна, думка можа быць выказана не толькі словамі, але і іншымі сродкамі (напрыклад, у музыцы, у матэматычных формулах і інш.). Аднак у адрозненні ад іншых сродкау мова не толькі перадае думку, але і фарміруе яе. Значыць, вымушае нас весці вялікую папярэднюю мысліцельную, разумовую дзейнасць: выбіраць трапныя выразы, патрэбныя лексемы, пэуныя граматычныя формы і сінтаксічныя канструкцыі. Толькі тады агучаная думка, выраз, прамова будуць адпавядаць усім нормам літаратурнай мовы, змогуць прыцягнуць увагу аудыторыі. Праз мову мы уздзейнічаем на думкі і пачуцці навакольных, а значыць, пэуным чынам уплываем на фарміраванне асобы, яе выхаванне. Таму тэх-

---

[1] Сямешка Л.І. Беларуская мова:Вучэбны дапаможнік.-Мн.:"Сучаснае слова",1999.-С.12.

нічная адукацыя сення абавязкова павінна утрымліваць разумны сінтэз дакладных і гуманітарных навук.

С НОВЫМ ИСТОРИЧЕСКИМ МЫШЛЕНИЕМ В XXI ВЕК

Студ. Волкова А.В., проф. Гельберг Я.Л.
УО "Витебский государственный технологический университет"

Почему выбор научной студенческой работы пал на данную тему?

Сегодня, в начале III-го тысячелетия, в центре внимания государств и стран находятся проблемы науки и образования. Одно из свидетельств - Международный конгресс, на котором работала специальная секция "Гуманитаризация науки и образования - тенденция XXI века". В материалах конгресса подчеркнуто значение актуализации проблемы гуманитаризации образования, т.е. системы мер, направленных на приоритетное развитие общекультурных компонентов в содержании образования; на формирование личной зрелости студента. Гуманитаризация образования в техническом вузе освобождает от одностороннего технократического подхода, дает необходимые знания для становления личности инженера.

В силу причин сегодня историческая наука и исторические знания выдвинулись на видное место. Какие бы стратегические задачи не решались в нашем государстве, они тесно связаны с нашей историей, с историей мировых цивилизаций, с нашим историческим мышлением, исторической памятью, историческими традициями. Историческое мышление востребовано современной информационной войной ведущейся в мире. Таким образом, новое историческое мышление - одно из необходимых условий жизнедеятельности личности XXI века.

Настоящая работа - составная часть научной работы кафедры истории и права "Исследование исторического и логического в методологии преподавания истории Белоруссии" - результат трехлетнего поиска. Она состоит из введения, трех разделов и заключения. Во введении обозначена актуальность темы. В первом разделе указано место истории Белоруссии в системе гуманитарного образования; в последующих двух разделах - основные черты нового исторического мышления и попытка анализа некоторой типичной современной исторической литературы с учетом плюрализма мнений, используемых студентами технического вуза. В заключении сделаны некоторые выводы. Новизна работы состоит в том, что содержание нового исторического мышления в формировании личности с учетом технического вуза рассматривается глазами студентов.

Итак, историческое мышление дает возможность на основе понимания исторических закономебрностей не только составить правильное мнение о пройденом историческом пути своего народа, но и разобраться с учетом плюрализма мнений в различной порой по содержанию исторической литературе, а главное - определить свою позицию по актуальным вопросам современного этапа своего государства, его внутренне и внешней политики.

Историческое мышление - составная часть мировоззрения студентов.